

REVISTA ECONOMICĂ.

Apare odată pe săptămână.

„Revista Economică” se publică din însărcinarea și cu ajutorul institutelor de credit:

„Albina”, „Ardeleana”, „Auraria”, „Beregsana”, „Berzovia”, „Bihoreana”, „Bistrițana”, „Bocșana”, „Brădetul”, „Cassa de păstrare”
„Miercurea”, „Cassa de păstrare” Seliște, „Chioreana”, „Cordiana”, „Corvineana”, „Crișana”, „Detunata”, „Doina”, „Economia”
„Cohalm”, „Economul”, „Făgețana”, „Fortuna”, „Furnica”, „Grănișterul”, „Hațegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Iulia”, „Lipovana”,
„Lugoșana”, „Lucașfărul”, „Mercur”, „Mielul”, „Munteana”, „Mureșana”, „Mureșanul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Olteana”, „Oraviceana”,
„Patria”, „Plugarul”, „Poporul”, „Racoșana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, „Selățeană”, „Sentinela”, „Silvania”, „Someșana”, „Steaua”,
„Timișana”, „Ulpiana”, „Unirea”, „Victoria”, „Vlădeasa”, „Zărdneana” și „Zlăgheana”.

Prețul de prenumerare:
pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—.

DIRECTOR
Dr. CORNEL DIACONOVICH.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Anul VI.

Sibiu, 11 Iunie 1904.

Nr. 24.

Asociațiunea regnicolară a Băncilor provinciale.

Instituțiunea fondată în anul trecut în Budapesta sub titlul „Asociațiunea regnicolară a Băncilor provinciale din Ungaria”, despre care am avut prilej a vorbi de repetite-ori în revista noastră, în fine a devenit realitate și în zilele din urmă și-a început activitatea.

Credem că ar fi lucru de prisos, dacă ne-am ocupa acum din nou și mai pe larg cu scopurile ce le urmăresce această asociațiune și cu organizația ce i-s'a dat, căci trebuie să presupunem că toate aceste sunt pe deplin cunoscute cetitorilor nostri, cari — încât ar simți lipsa de informațiuni mai detaliată — le vor găsi cu înlesnire din cele ce am publicat asupra asociațiunii regnicolare a Băncilor provinciale într'o întreagă serie de articole și notițe, precum și din statutele asociațiunii, a căror publicare o vom începe în timp apropiat.

Ceea-ce ne îndeamnă a reveni la acest loc asupra Asociațiunii numite, este împrejurarea, că Conferența Directorilor băncilor române din Septembrie a. tr. — sub Nr. VI al procesului verbal — a luat hotărâri concrete în această chestiune, cari însă până în prezent au fost încă puțin observate de băncile noastre. Anume, ținând cont de rolul important ce după toate prevederile îl va avea asociațiunea de care vorbim în dezvoltarea viitoare a institutelor financiare din țeară, Conferența și-a exprimat dorința, ca cel puțin institutele noastre mai de frunte să se înscrie între membrii asociațiunii, ca astfel la timpul său, când reforma legislativă a băncilor din Ungaria, anunțată deja de mult, va lua forme concrete, și ca atunci

când asociațiunea va fi chemată a-și spune cuvântul în această chestiune, să avem și noi reprezentanții nostri în sinul ei, cari să grijească de considerarea și validitatea intereselor speciale ale institutelor noastre de credit.

Cumcă presupunerea Conferenței noastre, că asociațiunea regnicolară de care vorbim va fi un factor considerat și respectat de cercurile competente în toate chestiunile privitoare la institutele financiare din țeară, nu a fost nebasată — aceasta o putem vedea destul de clar între altele și din scrisoarea ministrilor de finanțe și de comerț, ce au adresat-o consiliului de direcțiune al asociațiunii regnicolare acum la inactivarea ei. Publicăm această scrisoare la alt loc al numărului nostru de astăzi și o recomandăm deosebitei atențiuni a cetitorilor nostri.

Cu ocaziunea constituirei asociațiunii, în Decembrie anul trecut, după cum am raportat la timpul său, numărul Băncilor române cari s'au înscris între membrii asociațiunii, a fost încă neînsemnat. Anume numai 3 dintre Băncile noastre își înaintaseră declarațiunile. Nu avem acum sciri mai amănunțite asupra sporului de membri și nu știm exact dacă s'a mai conformat care-va dintre institutele noastre hotărârii luate de Conferența din Septembrie 1903. Deoarece-nsă nu am aflat despre nici un asemenea cas, credem că ne împlinim numai o datorință, dacă acum la activarea Asociațiunii, reamintim conducătorilor Băncilor noastre sfatul ce li-s'a dat prin hotărârea citată a Conferenței, și dacă și din a noastră parte le recomandăm cu toată căldura, ca să îngrijască la timp ca interesele institutelor noastre să nu rămână nerepresentate ori insuficient reprezentate în noua asociațiune.

Spre a contribui la acest scop, vom urmări cu deosebită atențiune lucrările aso-

ciațiunii și vom căuta să ținem în curent asupra lor și pe cetitorii revistei noastre.

Inceputul îl vom face, după cum am amintit deja, cu traducerea și publicarea statutelor în întreaga lor extensiune.

Invățământul industrial în Ungaria.

Toată lumea e convinsă, că lupta crâncenă și desperată dar și decisivă a viitorului, se va da pe terenul economic și că fără conducători la înălțimea chemării pe terenul industrial și al meseriilor înfrângerea este sigură. De aici urmează eforturile cele mari ale tuturor statelor și popoarelor în scopul de a crea factorii indispensabili pentru dezvoltarea industriei naționale.

Primii factori ai acestei dezvoltări sunt fără îndoială specialiștii bine pregătiți pe terenul industriei și al meseriilor. În scopul pregătirii acestor factori și la noi în Ungaria a trebuit să se pună *invățământul industrial* pe o basă solidă, pentru-că acest invățământ este privit pretutindeni drept peatra din capul unghiului a dezvoltării industriei.

Acest invățământ are de scop formarea de meseriași, industriași și puteri artistice cu o dezvoltare mai înaltă.

Ramificațiunile invățământului industrial în Ungaria sunt următoarele:

1. Școalele pentru elevii dela meserii;
2. Cursurile pentru calificarea calfelor;
3. Școalele de meserii;
4. Școalele industriale de specialitate;
5. Școalele industriale superioare;

Afară de acestea:

6. Școalele industriale pentru femei;
7. Școalele industriale de desen;
8. Muzeele industriale.

În cele următoare vom trata pe scurt despre toate aceste categorii, anume:

1. *Școalele pentru elevii dela meserii.* Aceste școale sunt îndatorate a le înființa și susține comunele, în cari sunt aplicați la meserii cel puțin 50 elevi. În acest scop comunele pot arunca dare suplimentară de 2% și au să întrebunțeze didactul și banii de pedeapsă dela patroni, etc. și, dacă toate aceste n'ar ajunge, comunele pot căpăta ajutor și dela ministrul de culte și instrucțiunea publică, care prin organele sale exercită inspecțiunea supremă asupra acestor școale. Instrucțiunea în aceste școale este obligatorie și măestrii sunt făcuți responsabili pentru frecventarea regulată a elevilor sub pedeapsă de K 40—400.

Pentru învățaceii cari n'au absolvat școala populară, trebuie să se institue deosebit *clase pregătitoare* cu 7 ore pe săptămână, din cari 4 pentru instrucțiunea teoretică și 3 exclusiv pentru desen. Obiectele de învățământ sunt: cetitul, compozițiuni, comput, purtarea socotelilor și desenul.

Afară de clasa pregătitoare școala pentru elevii dela meserii mai are 3 cursuri de câte un an cu câte 8 ore la săptămână, din cari una de religioane.

Instructorii aplicați în aceste școale sunt în locul prim învățătorii școalelor civile, în locul al doilea învățătorii școalelor elementare.

Numărul acestor școale se ridică acum la 400, iar al elevilor la 80.000, din cari români (în an. școl. 1901/2) erau 3319 din 75.674 (4,38%).

În direcțiunea specialistă se face puțin progres în aceste școale. Causa este puțină calificare în această privință a personalului didactic. Pentru înlăturarea acestui neajuns ministrul instrucțiunii deschide an de an *cursuri supletorii pentru învățători*, în cari afară de desenul liber și geometric se propune și desenul referitor la industria de construcții și la cea de lemn.

2. *Cursurile pentru calificarea calfelor* sunt diferite. În unele se predă numai desenul, în altele numai desenul liber, în altele numai desenul geometric, în altele pe lângă desen și alte cunoștințe de neapărată trebuință.

Sunt circa 15—20 astfel de cursuri în țeară la cari participă circa 1000 calfe.

În aceste cursuri instrucțiunea nu e obligatorie, ci voluntară. Cursul ține de regulă 5—6 luni (iarna).

Se stăruie mult ca astfel de cursuri să se introducă în toate orașele unde sunt școale pentru elevii dela meserii (în vr'o 400 locuri).

3. *Școalele de meserii.* Scopul lor este să crească buni lucrători specialiști pe terenul meseriilor și să servească în unele locuri interesele industriei de casă.

Timpu instrucțiunii ține de regulă trei ani. În școalele cu cursul de 3 ani instrucțiunea e teoretică și practică, în preponderanță cea din urmă. Invățământul teoretic se referă mai mult la desen, spre care scop sunt destinate până la 10 ore pe săptămână, pentru învățământul practic 40—42 ore.

Pentru învățământul practic sunt angajați maestri distinși, iar desenul și alte cunoștințe teoretice le predau învățători calificați anume în acest scop.

Timpu instrucțiunii la școalele pentru industria de casă ține dela $\frac{1}{4}$ de an până la un an. Aceste școale sunt și pentru femei. În ele instrucțiunea e numai practică. Pentru primirea în aceste școale se cere etatea de 12 ani impliniți; nu însă și pregătiri de carte.

Pentru școalele cu cursul de 3 ani se cere de asemenea etate de 12 ani impliniți și cunoștințele din școala elementară.

Cu unele școale de aceste sunt în legătură ateliere, în cari lucrează calfele; de altă parte sunt cei ce se califică pentru industria agricolă (de casă).

Școale de aceste sunt 5, anume 3 pentru împletitul corfelor, 1 pentru confecționarea de jucării și 1 pentru împletirea de dantele. Aceste școale au în total aproape 150 elevi și spesele cu întreținerea unei școale se ridică circa la K 8000.—

4. *Școalele industriale de specialitate* formează treapta a treia a învățământului industrial. Scopul lor e să crească calfe bine cultivate și cu calificare specială. Direcțiunea lor e dublă: una pentru calfele de meserii și alta pentru calfele de fabrică.

Deși direcțiunea învățământului în aceste școale este mai mult practică, totuși de regulă învățământul în ele este teoretic și practic.

Aceste școale de specialitate sunt provădute cu ateliere moderne, inzestrate cu mașini în conformitate cu cerințele tehnicei actuale.

Cursul învățământului e de 4 ani. Excepție fac școalele de țesut, al căror curs e de 2 ani și o școală pentru industria de fer cu un curs de 3 ani.

Orele de învățământ pe săptămână sunt 50—52, din cari 4—8 ore de învățământ teoretic, 14—18 ore de desen și 20—30 ore de lucru în atelier.

Intre învățământul teoretic și practic este cea mai strânsă armonie.

Școalele aceste au următoarele 4 ramificații:

1. Pentru industria lemnului.
2. " " mașinilor și metalelor.
3. " " de piatră și a ceramicii.
4. " " de țesut.

Pentru primirea în aceste școale se cere vârsta de 12 ani impliniți și absolvirea cu succes a 2 clase ale școlii civile sau ale unei școlii medii. La școalele de țesut se cere etate de 14 ani.

Școalele de specialitate în partea cea mai mare sunt provădute cu internat.

După absolvirea acestor școale elevii primesc atestat și carte de lucru; după praxă de 2 ani pot deveni maestri independenți. Afară de aceasta pot fi primiți în fabricile statului, în atelierile căilor ferate ca practicanți.

Școalele pentru industria edilă nu sunt școale independente, ci numai cursuri împreunate cu vre-una din școalele de specialitate. Cursul învățământului e de 3 ani, respective de 4 semestre de iarnă. În timpul când se poate zidi elevii au să facă practică, ceea-ce trebuie să dovedească la primirea în cursul următor.

Cei-ce au absolvat cursul de trei ani pot să fie numai paleri.

Dacă doresc să ajungă arhitecți (magh. *kőmives*, nemț. Baumeister), bărdași sau petrari trebuie să facă praxa necesară și să se supună examenului de calificare, care e cu totul independent de școală.

Dincontră cei ce au făcut cu succes cursul de 4 ani și o praxă de 4 ani sunt îndreptățiți, fără vre-un alt examen, a deveni maestri independenți (arhitecți).

Cu cele mai multe școale de specialitate stau în legătură *cursuri speciale de sara* pentru calfe și meseriași independenți, uneori și pentru lucrătorii de fabrică, iar cu școalele pentru industria de mașini și a metalelor stau în legătură *cursurile pentru manipulatorii de mașini și pentru focari*.

În unele locuri sunt în legătură cu școalele de specialitate *cursuri de specialitate pentru elevii ultimilor ani dela meserii*.

Personalul didactic al școlii de specialitate constă din 3 categorii, anume: din absolvenți de tehnică și adevărații industria de lemn, de mașini, de metale și de țesut, ingineri de mașini, la industria edilă arhitecți și ingineri, în industria de ceramică chimisti.

Acestia trebuie să se califice în această branșă. Spre acest scop li-se dau stipendii pe câte 2—3 ani având a se pregăti la școale mai înalte industriale de specialitate în țară sau străinătate, unde, pe lângă lucrările manuale cari trebuie să le exercite, au să asculte prelegerile prescise și să absoalve cursurile de desen din obiectele de specialitate, pe cari vor fi chemați să le propună,

A doua categorie a profesorilor acestor școale o formează profesorii de desen și de modelat. Aceștia sunt fără excepție profesori diplomați de desen, une-ori sculptori și arhitecți.

A treia categorie o formează profesorii calificați pentru școalele medii sau civile.

Personalului didactic îi aparține și personalul instructor din atelier, care se alege dintre industriași cei mai distinși.

Ei încă trebuie să facă praxă școlară de 1—3 ani, în care timp au să ia și cursuri de desen. Sunt preferiți în aceste posturi absolvenții școlii industriale superioare.

Sunt 16 astfel de școale din cari 13 ale statului și 3 ajutate de stat; anume:

3 pentru industria lemnului (Homona, Ujpest și Igló);

4 pentru industria lemnului și metalelor (Arad, Cluj, Oșorheiu și Segedin);

1 pentru industria lemnului și a petrii (Brașov);

1 pentru industria metalelor (Gölniczványa);

1 de ceramică (Ungvár);

1 de piatră și ceramică (Odorheiu);

1 pentru tăiatul și ciselatul petrii (Zlatna);

2 pentru industria țesutului (Késmárk și Ciszădie);

1 pentru industria mecanică și de orologioare (Budapesta);

1 pentru industria pantofariei (Sibiu).

Aceste școale stau sub ministerul de comerț. Numărul elevilor trece peste 1100.

5. Școalele industriale superioare formează treapta superioară a școlii industriale, excepționând poli-technical care dă cea mai înaltă calificare industrială, dar are caracter universitar și nu aparține învățământului industrial propriu dis.

Școalele industriale superioare sunt într'un rang cu gimnaziile și cu școalele reale superioare.

Scopul lor este să formeze meseriași independenți, fabricanți și oficiali pentru întreprinderile industriale.

Cursul învățământului e de 3 ani.

Pentru primire în aceste școale se cere absolvirea cu succes a 4 clase ale unei școlii medii și un an de practică.

Absolvirea acestor școale îndreptățește pe absolvenți să facă voluntariatul de un an și, pe lângă calificarea industrială, îi îndreptățește să ajungă: oficiali la poștă, telegraf, căi ferate, vamă, oficii de dare, etc. ca și cu examenul de maturitate din școalele medii.

O școală industrială superioară din Budapesta îmbrățișează:

- industria de lemn,
- " " metal,
- " " fer,
- " " mașini și
- " " chimică.

O altă școală superioară din Budapesta se re-strânge numai la industria edilă.

Școala superioară din Cașovia se restrânge numai la industria mașinilor.

Planul de învățământ al acestor școale este la fel în privința cerințelor principale.

Pondul principal în ele se pune pe partea practică, căci din 48—50 ore la săptămână, 20—26 sunt consacrate exercițiilor practice în atelier.

La fie-care școală superioară sunt și *cursuri de specialitate*.

În Cașovia sunt cursuri pentru manipulatorii de mașini, cursuri de Dumineca pentru desen și cursuri de iarnă pentru industriașii edili.

La școalele superioare din Budapesta sunt, pe lângă cursurile amintite, și cursuri pentru învățătorii dela școalele pentru elevii de industrie.

În școalele aceste sunt aproape 400 elevi, iar la numitele cursuri participă peste 1000 de elevi.

Aceste școale stau sub inspecțiunea ministerului de comerț.

6. Școalele de industrie pentru femei au de scop a califica femeile ca prin muncă industrială cinstită să-și poată câștiga pâinea de toate zilele.

Pentru primirea în aceste școale se cere absolvirea cu succes a școlii elementare.

În unele din aceste școli se predă și învățământ teoretic, în altele numai învățământul practic.

Desemnul se propune în toate școlile industriale de fete.

Despărțământul de croit al școlii industriale de stat din Budapesta califică pentru meseria de croitoare pe seama femeilor.

7. *Școlile industriale de desen.* O astfel de școală se află în Budapesta, susținută de capitală. La aceasta se țin 18—20 cursuri de desen pe an după diferitele grupe de meserii. Sunt cursuri de desen și în alte orașe, din cari unele pentru fete.

8. *Muzeele industriale* servesc o mulțime de scopuri. Între altele ele sunt mijloace de învățământ pentru școlile industriale.

Muzeul industrial tehnologic reg. din Budapesta este compus din articole aparținătoare tuturor ramilor industriali: instrumente, mașini, etc.

Muzeul acesta are stațiune de experimentare, aranjează expoziții regnicolare de mașini și mijloacesce cum-părarea de mașini pentru industriași.

Aici se țin prelegeri de specialitate din diferitele rami ai industriei, cursuri de desen pentru diferitele specii de meseriași, etc. Mai sunt muzee industriale în Cluj, Oșorhei și Sibiu.

9. *Învățământul pentru exercitarea mânei* (Slöyd) e originar din Suedia. La început se restrângea la lucrări în lemn. În Germania a îmbrățișat îndeosebi cartonagiul (lucrări de hârtie groasă) și lucrări de lut. În Anglia s'a extins asupra lucrărilor din fer. Acest învățământ a îmbrăcișat în timpul din urmă și grădinaritul.

Din punct de vedere pedagogic acest învățământ e foarte prețios. De aceea îl cuprinde tot mai mult teren în toate statele civilizate.

Școli de această categorie sunt: în Budapesta, Brașov, Debrețin, Sibiu și Ujpest.

Din cele înșirate până aci am văzut în ce fel e organizat învățământul industrial în patrie.

Aproape toate școlile industriale mai înalte sunt ale statului, iar cele inferioare ale orașelor maghiare, germane etc. Pe cât șcim, noi Românii avem numai două școli pentru elevii dela meserii, una în Blaj și alta în Săliște.

Cursuri de industrie și de desen încă nu am arangeat până acum. Astfel suntem avertați să ne creșcem copiii în școlile altora, unde adesea cele mai înalte interese ale noastre sunt nesocotite.

În școlile industriale superioare nu se găsește nici urmă de tineri români. Astfel suntem lipsiți cu totul de specialiști cu pregătiri mai bune, cari să ne stea întru ajutor la punerea unei baze sănătoase industriei noastre naționale.

În lipsa școlilor industriale proprii, și în vârtejul indiferenței generale pentru formarea de industriași specialiști, ar trebui să se găsească mijloace potrivite cu al căror ajutor să ne smulgem din această situațiune așa de nefavorabilă.

Între cele mai de căpetenie mijloace socotim a fi: *stipendiarea, cât se poate a mai multor tineri* în scopul de a se califica în școlile de arte industriale, în școli superioare de industrie, în școli și ateliere de industrie inferioare, în cursuri de desen etc. Căci numai calificându-ne un personal cât mai numeros — bărbați și femei — conform cerințelor timpului present, vom pute să ținem și noi pași cu lumea, vom pute să punem din nou *industria de casă* pe o basă mai solidă și să o abatem cu chipul acesta din calea desastrului ce, la dincontră, sigur o așteaptă. S.

AFACERI DE DARE.

Amortisarea restanțelor de dare. Ministerul ung. de finanțe prin ordinațiunea sa Nr. 1053 a. c. a ordonat direcțiunilor financiare, că afară de respiriile ordinare prevăzute în lege pentru achitarea restanțelor de dare, să acordeze și alte favoruri pentru achitarea în rate. Dispozițiile principale ale numitei ordinațiuni sunt următoarele:

1. Referitor la restanțele de dare directă din timpul dela 1 Maiu 1903 până la 1 Aprilie 1904, cum și referitor la alte datorii publice restante, cari se încasează sub inspecțiunea direcțiunilor financiare, se va da respiriu de plată tuturor acelorora, cari vor cere până la 1 Septembrie 1904.

2. Respiriul de plată în rate se va da astfel, ca termenul pentru plățirea ultimei rate să nu treacă peste finea lui Septembrie 1905.

3. Dacă petentul ar fi în restanță și cu dare înainte de 1 Maiu 1903, concesiunea respiriului se va face hotărît pendentă de condiția că o restanță așa de veche să fie plătită în termen scurt anumit.

4. Numai în casuri de tot extraordinare se va permite ca și astfel de restanțe vechi să se plătească în rate. Dar după aceste restanțe se va computa și camăta legală de întârziare.

5. Contribuenții vor pute face rugărilor referitoare la plățirea în rate fie-care deosebit sau și cumulativ, și nu numai în scris, ci și verbal, atât la direcțiunile financiare cât și la perceptoratele de dare.

6. Rugările pentru obținerea respiriului de plată sunt scutite de timbru. +

JURISDICȚIUNE.

Prenotarea dreptului de ipotecă. Pe basa unui extras de registru prenotarea dreptului de ipotecă se poate ordona numai față de debitorul direct, dar nu și față de o a treia persoană, care este obligată pentru debitorul din chestiune în calitate de chezaș ori cavent pe basa unei alte afaceri de drept.

(Curia reg. sub Nr. 9195/1903).

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, 10 Iunie 1904.

Situațiunea pieței interne de bani continuă a fi și după ultimo încordată. Discontul privat vienez cei drept s'a redus succesiv la 2 $\frac{7}{8}$ %, dar s'au urcat ulterior gradat până la 3 $\frac{1}{16}$ %, deși cererea este minimală, ceea-ce își află explicarea în rezerva observată de băncile mari în vederea scadențelor din 1 Iulie. În Budapesta discontul privat la cambiile morilor variază între 3 $\frac{3}{8}$ —3 $\frac{1}{2}$ %, iar cambii de portfoliu se pot plasa după bonitate și scadență dela 3 $\frac{3}{4}$ în sus.

În *piata externă de bani* situațiunea este neschimbată, dominând pretutindenea abundența de bani. Nici la Banca imperială germană, nici la Banca engleză nu sunt prospecte de o reducere a etalonului, deși în Londra cât și în Paris abundența de bani e foarte mare. În Berlin discontul privat s'a urcat cu 1 $\frac{1}{4}$ % la 2 $\frac{7}{8}$ %, iar în Paris s'a redus la 1 $\frac{3}{4}$ % ba chiar până la 1 $\frac{5}{8}$ %, se crede însă ca aceasta abundență de bani nu va fi de durată. Asemenea este mare abundență de numărări în Amsterdam unde discontul privat a fost de 2 $\frac{1}{4}$ %, iar cel oficial 3 $\frac{1}{2}$ %.

Bancnote noue à K 10.— Imprimarea bancnotelor noue à K 10 — este în curgere încă din primăvara anului curent, cu toate acestea ele se vor putea pune în circulație abia în primăvara anului viitor, având a se lua încă dela început dispoziții pentru existența și a unei rezerve corespunzătoare de bancnote noue. La 31 Dec. 1903 s'au aflat în circulație 15.319,969 bancnote à K 10 — în valoare de K 153.199,690. Deteriorarea la aceste bancnote este foarte mare. În calcul mediu trebuie înlocuite pe lună aproximativ 1700 pachete, un pachet à 1000 bucăți de bancnote; este deci prea natural că administrația băncii de emisiune să se îngrijască încă dela începutul emisiunii de rezerve suficiente din aceste bancnote. Spesele de fabricație a bancnotelor de K 10 — se pot calcula cu circa 4 fileri de bucată. „Appoint“ urile (piesele) mai mari costă mai mult. O bancnotă de K 1000 — d. ex. costă circa 9—10 fileri. În anul expirat banca de emisiune a primit precum se știe, pentru înnoirea bancnotelor, în special a bancnotelor de K 20 — o desdaunare de K 0.5 mil. o sumă care i s'a pus în vedere și pentru viitor ca paușal anual.

AGRICULTURĂ.

Situațiunea agricolă.

În *Ungaria*. În raportul ministeriului ung. de agricultură dela 1 Iunie a. c., făcut pe baza rapoartelor referenților agricoli din țară, se evaluează în general recolta anului de față ca mijlocie slabă.

După o iarnă mai mult secetoasă a urmat o primăvară lipsită de ploi. În Aprilie și Maiu a plouat numai în regiunea dincolo de Dunăre și în regiunea nordică a țării. Pe șesul Ungariei abia s'au vădit ploi în aceste 2 luni. Tot așa și în celelalte regiuni.

(În *părțile Sibiului* s. e. în cele 2 săptămâni ultime nici rouă n'a mai căzut. Ierburile s'au uscat aproape total. Cucuruzul în parte mare nu a răsărit. Nutrețul s'a scumpit pe neașteptate — maja metrică s'a vândut în zilele ultime cu K 10. — Spicoasele de primăvară sunt într-o situațiune foarte nefavorabilă. În 9 și 10 Iunie însă a plouat binișor. Ca să se repara înăsa ce se mai poate ar trebui ploi îndelungate).

Conform raportului ministerial prospectele recoltei se prezintă astfel:

	în 1903	în 1904	mai puțin
	măjimetrice		
grâu de toamnă	43.028,673	32.701,791	10.326,882
săcară de toamnă	11.827,043	10.644,339	1.182,704
orz de primăvară	13.085,107	10.010,106	3.075,001
ovės	12.676,469	9.380,587	3.295,882

Astfel conform raportului recolta anului present va fi inferioară celei din an. precedent în total cu circa 18 milioane măjimetrice sau: la grâu cu 24%, la săcară cu 10%, la orz cu 23 $\frac{1}{2}$ % și la ovės cu 26%.

Aceste împrejurări nefavorabile au făcut să se urce grabnic la noi prețul bucatelor.

Producțiunea anuală de bucate din întreagă lumea — precum se speră — va fi mijlocie și astfel producțiunea mai slabă a Ungariei nu va avea o influență decisivă la formarea prețurilor pe piața universală.

În *România*, precum am arătat în numărul precedent și cum vestesc și acum zările, situațiunea agricolă în parte mare este compromisă din cauza secetei.

În *Rusia* sămănăturile de toamnă au rămas îndărăt, cele de primăvară încă au întârziat din cauza timpului nefavorabil. Urmând ploile mult așteptate, ele vor pute să asigure o recoltă mijlocie.

În *Serbia* atât sămănăturile de toamnă cât și cele de primăvară se desvoltă în mod satisfăcător.

În *Italia* situațiunea sămănăturilor și a ierburilor este satisfăcătoare.

În *Francia* prospectele sunt satisfăcătoare în cele mai multe regiuni, de asemenea și în *Algeria* și în *Tunis*.

În *Statele-Unite ale Americii* evaluarea definitivă a recoltelor se va pute face abia mai târziu; totuși după situațiunea actuală a grăului de toamnă, recolta nu numai va fi cu mult inferioară celei din anul precedent ci ea — precum se vede — va fi cea mai mică din toate recoltele multor ani din urmă. Astfel se explică direcțiunea constantă a bursei de cereale și prețul ureat al bucatelor.

În *India* recolta grăului e foarte bună.

INDUSTRIE.

Expoziția societății „Furnica“ și vsmântul românesc. Sub acest titlu a publicat dnul N. Iorga un prim articol în revista „Sămănătorul“, Nr. 20 a. c. în care spune că Societatea pentru industria casnică „Furnica“ a organizat în Aprilie o expoziție pentru cunoașterea și vinzarea produselor de îmbrăcăminte ale țărănimii noastre care se află depuse în magazinele ei, stofe și țesături de tot felul și îmbrăcăminti întregi din fiecare ținut al României și al întregului pământ locuit de Români, mai departe scoarțe (covoare), valuri de pânză, pachete de postavuri, bsmăluțe, punji, năframe. Trei din salele Ateneului erau pline de numite produse, așa cum Bucureștii nu mai avuseră prilejul să vadă la un loc.

Di Iorga laudă produsele expuse, aceste lucrări ale mânilor dibace din sate. Dar se întrebă d-sa: „Cât vor dăinuși aceste frumuseți? Se vor inoi ele, an de an și veac de veac, sau vor rămânea în muzeele unde se păstrează lucrurile ce nu mai trăiesc sau au eșit din întrebuințare?“

Spune apoi, că „în toată lumea este acum o luptă oarbă între deosebitele popoare, care se întrec în producerea și respândirea bogățiilor. Din toate părțile tăbăresc asupra noastră cu urte haine ieftine, care se fac fără să întrebe gustul nimărui, dar în așa chip încât oricine să se poată mulțami la nevoie cu ele... Lupta cu aceste roade vulgare ale muncii industriale, la care robesc milioane de oameni, e grea pentru industria casnică a țeranului nostru, care produce cinstit și original, dar încet și mult mai scump. Apoi brațele încep să aibă preț, cu cât înaintează lucrul pământului... Și mâne industria va răscoli toate colțurile României, cerend pe ori-cine pentru lucrul cel nou, care răsplătescă bine. Și atunci ce se va face această artă strămoșească, această mândrie a războiului și a acului?... Portul românesc nu poate fi păstrat la țară chiar, în părțile de unde-l gonesc nevoile. Pentru nimic în lume nu se poate cere omului sărac să plătească mai mult sau să înlătore un prilej de a câștiga mai bine; nici un sfat nu-l va îndupleca“.

După această îndoială ce dl Iorga exprimă asupra viitorului industriei casnice, accentuează: „Dar din acest port, părăsit acolo de unde a pornit, s'ar putea face un semn de cinst, o emblemă națională“ — pentru festivități și zile mari.

Invătătorului îi recomandă, că „chiar când satul ar trece la haina nemțească... el să păstreze milenara uniformă de muncă și luptă a acestui popor“.

În fine incheie astfel: „Și, dacă ne simțim în adevăr un singur popor, cergile, preșurile, stergarele făcute frumos și bine de cinstite mâni țărănesci, comandate

și desfăcute fie de „Furnica“, fie de alte societăți ca aceasta, ar trebui să aibă locul în ori-ce casă românească, — pentru însușirile lor și, nu mai puțin, ca un semn de recunoaștere și de afirmare între noi și în fața străinilor, și ca un indemn tare și statornic dat muncii dela sate“.

SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

Asociațiunea regnicolară a institutelor de bani din Ungaria. (*Magyarországi pénztézetek országos szövetsége.*) Statutele acestei asociațiuni constituite precum se știe, la 12 Dec. 1903, au fost aprobate din partea guvernului sub Nr. 26,455/VII 1904. În hârtia sa adresată sub Nr. de sus prezidiului asociațiunii, ministrul de comerț se pronunță asupra acestei întreprinderi precum urmează:

„Aprobând statutele, *trebuie să semnalez în conțelegere cu dl ministru de finanțe constituirea acestei asociațiuni drept o aparițiune îmbucurătoare, care creează din punctul de vedere al economiei noastre naționale și al creditului nostru public o nouă direcție și promovează concentrarea factorilor sociali, în special a însuși cercurilor interesate, cari la rezolvarea chestiunilor de actualitate, referitoare la institutele de bani din țară, vor avea la tot cazul un rol important.*

Deja institutele de bani asociate și prezidiul asociațiunii în sine oferă garanție suficientă, că asociațiunea de fapt își va și împlini chemarea și fiindcă deodată cu rezolvarea problemei sale, creditului public încă îi face însemnate servicii și deoare-ce prin activitatea sa probabil va contribui foarte mult în deosebi la consolidarea institutelor de bani din provincie, asociațiunea poate conta în deplină măsură atât la interesul și sprijinul moral al meu cât și al dlui ministru de finanțe, precum și la aceea, că la rezolvarea chestiunilor, cari ating sfera de activitate a asociațiunii voiu apela la conlucrarea ei sperând a avea în privința aceasta întreg sprijinul desinteresat al Dvoastre.

Când împreună cu dl ministru de finanțe *salut cu bucurie* constituirea asociațiunii, Vă înștiințez totodată, că cu considerare la deplina publicitate a activității Dvoastre și la faptul că un control imediat este asigurat și fără delegarea unor comisari ministeriali speciali, de prezent nu aflăm necesar a usa de dreptul, ce ne este asigurat în alinea primă a §-ului 72 al statutelor de a delega din parte-ne lângă asociațiune comisari ministeriali“.

În urma acestei hârtii măgulitoare a ministrului de comerț, prezidiul noii asociațiuni, acum definitiv înființate, a adresat tuturor institutelor de bani din țară un nou apel, solicitându-le a intra în legăturile asociațiunii, ca astfel aceasta să-și poată împlini cu atât mai mult succes salutara sa chemare.

Posta Redacțiunii.

Domnului A. M. P., Bucium-șasa. Interesele anticipate nu se subtrag la statorirea dării din venitul brut, pentru-că acelea sunt deja subtrase din interesele curente înainte de încheierea anuală.

SUMAR.

Asociațiunea regnicolară a Băncilor provinciale. — **Învățământul industrial în Ungaria.** — **Afaceri de dare:** Amortisarea restanțelor de dare. — **Jurisdicțiune:** Prenotarea dreptului de ipotecă. — **Revista financiară:** Situațiunea, Bancnote nouă a K 10—. — **Agricultură:** Situațiunea agricolă. — **Industria:** Expositia societății „Furnica“ și vesmântul românesc. — **Societăți financiare și comerciale:** Asociațiunea regnicolară a institutelor de bani din Ungaria.

Bursa de efecte din Viena și Budapesta.

Cursul din 8 Iunie 1904.

%	V A L O R I	Viena vinde	Bpesta vinde
	Datoria publică comună.	v. cor.	p. 100 K
5	Renta unit. în hârtie, Mai, Nov., 16% dare	99-45	100—
5	„ „ arg. Ian., Iulie. 16% „	99-30	100—
4	Losuri d. a. 1854 à fl. 250— v. c. 20% „	193—	190—
5	„ „ 1860 à fl. 500— „ 20% „	152-90	154—
5	„ „ 1860 à fl. 100— „ 20% „	184-30	185—
—	„ „ 1864 à fl. 100— „ 20% „	260—	260—
	Datoria publică austriacă.		
1	Renta austr. aur., scut. de dare	118-55	119—
4	„ „ Cor.	99-40	99-70
3 ¹ / ₂	„ „ de invest.	90-95	—
	Datoria publică ungară.		
4	Renta ung. aur, ... scut. de dare	118—	118-25
4	„ „ Cor. . . . . „ „	97-35	97-60
3 ¹ / ₂	„ „ „ „ „ „ „	88-95	89-50
—	Impr. ung. cu premii à 100 fl. „ „	207-50	208—
4	„ p. regul. Tisei . . . . . sc. de dare	162-75	164—
4 ¹ / ₂	Oblig. de regalii croat-slav. . . . . „ „	102-50	102-50
3	Impr. p. regul. Porților de fier . . . . . „ „	82-80	83—
4	Oblig. rurale croato-slavone . . . . . „ „	99—	99-50
4	„ „ ungare . . . . . „ „	98-55	99—
	Alte datorii publice.		
5	Los. p. regularea Dunării, à 100 fl.	279-50	—
4	Obl. Soc. Temes-Bega	97-75	99—
5	Imp. cu prem. al orașului Viena	103-75	—
2	„ „ sârbesci à 100 fr.	93—	—
—	Oblig. cu premii a C. fer. turc. à 400 fr.	129—	—
—	Impr. bulgar 1889	108-75	108-50
	Serisuri fonciare și a. a.		
4	Instit. de Cred. fonc. austr.	100-35	—
3	„ „ „ „ cu premii, 1880	306—	—
4	Banca austro-ungară 40 ¹ / ₂ ani	100-45	100-45
4	„ „ 50 ani	—	101-15
4 ¹ / ₂	Banca com. ung. Pesta	100-80	101-25
4 ¹ / ₂	Obl. com. ale Băncii com. ung., Pesta, repl. 110% în fl.	107-50	108—
4	Obl. com. ale Băncii com. ung., Pesta, 50 ¹ / ₂ ani	100-50	101—
4	„ „ I Casse de păstr. patriot., Pesta	97-60	99—
4	Inst. de credit fonciar ungar	99-65	100-30
3 ¹ / ₂	Banca „ hipotecară ungară	98-90	99-25
4 ¹ / ₂	„ „ „ „	100-60	101—
4	„ „ „ „ cu premii	100-60	99—
4	„ „ „ „	274—	138—
3% ₀	Banca hip. ung. cu premii	—	108—
5	Albina, Sibiiu	—	102-50
4 ¹ / ₂	Cassa de păstrare Sibiiu, em. IV.	—	102-50
4 ¹ / ₂	Inst. de credit fonciar Sibiiu, em. VI.	—	101-50
	Losuri.		
	Basilica, à fl. 5—	22-10	23—
	Credit, à fl. 100—	475—	475—
	Clary, à fl. 40— v. c.	171—	—
	Buda, à fl. 40—	177-50	180—
	Pálffy, à fl. 40—	171—	170—
	Crucea roșie austriacă, a fl. 10—	55-50	56—
	„ ungară, à fl. 5—	30—	31—
	Rudolf, à fl. 10—	72—	—
	Salm, à fl. 40— v. c.	237—	—
	Salzburg, à fl. 20—	79-50	—
	St. Genois à fl. 40— v. c.	—	—
	Impr. cu prem. al oraș. Viena, 1874	522—	—
	Triest, à fl. 50—	300—	—
	„Jó sziv“, à K. 4—	—	11—
	Valute.		
	Galbini austr. sau ung.	11-38	11-43
	„ c. reg.	11-36	11-33
	Napoleon'd'or (20 frei sau 8 fl. aur)	19-08	19-09
	20 Marce germ. aur	23-55	23-56
	Ruble rusești de hârtie per bucată	—	2-54
	Bilete germ. 100 M.	117-52	117-60
	„ franc. 100 Fr.	—	95-40
	„ ital. 100 Lire	95-30	95-30
	Ruble, bilete, 100	253-87	—
	Lei românesci, 100	—	95-25

Prețul per bucată

Bursa de mărfuri din Budapesta.

Cursul din 8 Iunie 1904.

Grâu de Bănat	per 50 kg. vinde . . .	875—925
" " Tisa	" " " " . . .	9—965
" " Pesta	" " " " . . .	890—955
" " Albă-reg.	" " " " . . .	890—945
" " Bacica	" " " " . . .	9—940
Secară	" " " " . . .	630—660
Orz	" " " " . . .	580—610
Ovės	" " " " . . .	550—605
Porumb	" " " " . . .	540—550
Rapiță	" " " " . . .	1035—1055
Untură de porc B.-Pesta	" " " " . . .	6050
Slănină (clisă)	" " " " . . .	5000—5300

Bursa de București.

Cursul din 8 Iunie 1904.

Renta amort. 1881 de 5%	vinde Lei	99 ¹ / ₄
" " 1892 de 5%	" "	101
" " 274 mil. 4%	" "	89
" " 1898 de 4%	" "	86 ¹ / ₂
Fonciare rurale 5%	" "	100 ⁷ / ₈
" " 4%	" "	90
Seris. fonc. urb. București 5%	" "	89 ¹ / ₈
" " Iași	" "	86

„BISTRITIANA“

institut de credit și economii în Bistrița.

Publicare.

Direcțiunea institutului de credit și economii „Bistrițiana“ în ședința plenară dela 28 Maiu 1904 a decis următoarea

Reducere de interese:

Depunerile corporațiilor, ale bisericilor și școalelor, precum și cele peste K 10,000 ale privaților, cari până aci s'au fructificat cu 5¹/₂%, cu începere dela 1 Iulie 1904 se vor fructifica numai cu 5%, asemenea cu 5% se vor fructifica și mai departe celelalte depuneri vechi.

Depunerile nouă însă, adică cari se vor eloca la institut cu începere dela 1 Iulie 1904 încolo, se vor fructifica numai cu 4¹/₂%.

Totodată la debitele hipotecari și cele cambiali cu asigurare hipotecară, la cari până acum s'au computat 7% interese și 1% provisie la an, cu începere dela 1 Iulie 1904 se vor computa numai 6% interese și 1% provisie la an.

Etalonul de interese la celelalte soiuri de împrumuturi, precum la împrumuturile cambiali, personali și cu efecte (lombard) rămâne deocamdată neschimbat.

Bistrița, în 8 Iunie 1904.

Nr. 57. [1—1]

Mihailasch m. p.,
director.

În editura Delegațiunii Băncilor Române
au apărut:

Problemele Reformei Băncilor,

de Dr. C. Diaconovich.

Prețul: broș. K 1—, leg. K 150.

Anuarul Băncilor Române

Pe anii

I (1900). II (1901). III (1902). IV (1903). V (1904).

Prețul: câte K 3—.

Se comandă la Administrația „Re-
vistei Economice“ în Sibiu (Nagyszeben).

Medalia de aur dela Exponziția științifică din București, 1903.

Enciclopedia Română
publicată din îndrăgirea și sub auspiciile
ASOCIAȚIUNII
pentru
literatura română și cultura poporului român
de
Dr. C. Diaconovich.

Cu numeroase ilustrații
și harte.

3160 pag. 8^a mare — 37.622 articole.

3 tomuri
legate luxos
K 80.—

33 fasc.
broșurate
K 70.—

Minerva

Editura și tiparul
1904
W. Krafft, Sibiu.

Se comandă la

Biroul „Asociațiunii“ Sibiu, str. Morii Nr. 8.

Ministerul Agriculturii, Industriei, Comerțului și Domeniilor. București.

Călimănesci.

Băile Călimănesci sunt situate pe marginea Oltului, la extremitatea n.-vestică a satului Călimănesci, din plaiul Cozia, jud. Vilcea.

Stabilimentul dela Călimănesci, conținând hotelul, clădirea băilor, instalația mecanică și casa administrației și a poștei, este așezat sub stincile de conglomerat ale dealului Pișolea, acoperit cu o frumoasă pădure de fag, cu un început de plantație de pin.

Hotelul posedă 153 camere mobilate, un salon spațios special în care se dă în fie-care Duminică câte un bal, o cafenea cu biliard cu diferite jocuri de distracție, o sală de lectură cu diferite jurnale din țară și străinătate, precum și o sală spațioasă pentru restaurant. Toate aceste săli și coridoare sunt luminate cu electricitate.

Clădirea băilor, în comunicație directă cu hotelul, are 40 cabine de băi, și o sală de așteptare. Fie-care cabină, posedă câte o baie făcută în beton și căptușită cu sticlă. Tot în această clădire se află o baie cu abur alături de o sală de dușe, având diferite dușe: ecosez, piston și cerc.

În fața stabilimentului este grădina engleză, loc de preumblare unde cântă muzica de trei ori pe zi.

Grădina este legată cu un parc plantat cu pini și brazi, străbătut de alee umbrite pe unde se sue atât în pădurea mare cât și la drumul ce duce prin pădure la sorginta Căciulata. În fața stabilimentului se află frumoasa insulă Ostrovul, încunjurată de apa Oltului, acoperit de pădure seculară și străbătut de alee în toate direcțiile. Grădina, parcul și ostrovul sunt iluminate cu electricitate.

Apa minerală pentru băi, analizată de mai mulți chimiști, este mai bogată în constitutive de sulf de cât cele mai renumite ape ale stațiunilor din Europa ca: Aachen, Aix-les bains, Barège, Baden, Pistyan, Töplitz, Mehadia, etc.

Afecțiunile tratate cu mult succes din aceste băi sunt: Reumatismul, Sifilisul, Scrofulosa, Artrita, Boalele de peie, etc.

Apa minerală de beut, este apa dela isvorul Nr. 6, o excelentă apă purgativă, vindecă cu succes: boalele de ficat, boalele aparatului digestiv în special și respirator, al sistemului nervos și anemia. — Această apă trimisă la expoziția din Bruxelles 1898, a câpătat medalia de aur, ca fiind una din cele mai bune ape purgative din Europa.

Căciulata.

Dintre apele minerale ce există în România este incontestabil cea mai bună apa sorgintei Căciulata.

Căciulata este situată la Nord de stațiunea Balneară Călimănesci la o distanță de 2 $\frac{1}{2}$ klm. Un drum ce se construiesc prin pădure va face ca balnearii din Călimănesci să parcurgă această distanță printr'un loc umbrit și o poziție pitorească.

Apa de Căciulata dătoresce marea și incontestabila sa reputație minunatelor succese ce s'au obținut de 50 de ani încoace. Ea este fără rivală în tratamentul și vindecarea bolnavilor cari suferă de *piatră, colici nefretici, gută, boalele căilor urinare, de gravelă ficat, colici hepatice ș. a.*

Analisa apei de Căciulata făcută în străinătate și de distinși chimiști români, arată că în 10,000 părți apă se găsesc substanțele specificate mai jos în proporțiile următoare:

Carbonate.	Cloruri.
de fer 0,0013	de potasiu 0,3316
de magnezium 0,2995	de sodiu 0,2995
de calce 1,9864	de litiu 0,0090
de sodiu 0,0377	de magnezium 0,1074
	de calciu 0,3983
Sulfati.	Azotați.
de barit 0,0063	de potasă 0,0154
de calce 0,9954	

fosfați de calce 0,0089, silicie 0,0116, anhidrite carbonice combinate 1,0434, anhidrite carbonice libere 2,2450, hidrogen sulf. liber 0,5860, temperatura la ori-ce epocă 12° cent., densitatea 1,00119.

Apa de Căciulata se întrebunțează la beut tot atât de bine și la domiciliu ca și la sorginta. Cel mai mare număr de clienți cari fac cură de Căciulata cu apa cumpărată în sticle, pot să ateste eficacitatea acestei ape fără concurență în lumea întreagă, pentru vindecarea boalelor arătate mai sus, când această apă este bună chiar la domiciliu.

Avantajul apei de Căciulata este că nu se alterează prin transport.

Cine vrea să aibă această apă, poate să facă comandă la administratorul băilor Călimănesci, trimițând recepisa casei de depuneri după prețurile arătate mai jos.

1000 sticle de câte un litru în lădi costă 450 lei, una ladă cu 100 sticle 50 lei, una ladă 50 sticle 26 lei, 25 sticle în ladă 14 lei. Costul se înțelege predat în gara Jiblea. Transportul pe linia ferată privesc pe cumpărător, cu un rabat de 50% după tarif.

Sticlele se primesc înapoi în preț de 15 bani bucata.